

Zelfstandigen lopen groter risico op armoede

De Morgen,
Vr. 18 Okt. 2019, Pagina 11

Het armoederisico bij zelfstandigen ligt met 14 procent een pak hoger dan bij werknemers. De zelfstandigenorganisatie Unizo vraagt de faillissementsprocedures te verbeteren en de mogelijkheden voor een tweede kans te bevorderen.

Wie armoede zegt, denkt wellicht niet spontaan aan zelfstandigen of ondernemers. Maar een opvallend feit is dat de armoederisicograad voor zelfstandigen veel hoger ligt dan voor loontrekkenden. Uit onderzoek van de zelfstandigenorganisatie Unizo blijkt dat 14 procent van de zelfstandigen over een inkomen beschikt dat onder de armoedegrens ligt. Bij loontrekkenden is dat 4 procent. Het grootste risico lopen werkzoekenden, van wie 49 procent onder de armoedegrens zit. "Ongeacht het statuut vormt het hebben van een baan in België een efficiënte bescherming tegen armoede", merkt Filip Horemans van Unizo op.

De armoederisicograad van zelfstandigen is vrij stabiel in de tijd en schommelt sinds 2009 rond 15 procent. Al zou dat percentage weleens kunnen toenemen. Uit de recentste cijfers van het handelsinformatiebedrijf Graydon blijkt dat 2019 aardig op weg is om een slecht jaar te worden in de faillissementsstatistieken. Na drie kwartalen en 8.741 vonnissen stevenen we mogelijk af op het jaar met het op één na hoogste aantal faillissementen in België. In het Vlaams Gewest is er een toename van ruim 19 procent van het aantal vonnissen. Als je weet dat bijna 20 procent van die faillissementen betrekking heeft op eenmanszaken, dan is het gestegen risico duidelijk. Klassieke sectoren die uiterst kwetsbaar zijn, zijn de horeca en de bouw.

Stigmatisering

Unizo pleit ervoor de bescherming van zelfstandigen tegen armoede te vergroten. Een verbetering van de faillissementsprocedures moet de stigmatisering van mislukkingen voorkomen. De hervorming van de regels voor faillissementen die op 1 mei 2018 in werking trad, speelde daar al op in. Zo wil de hervorming het mogelijk maken de openstaande schulden aan het einde van de faillissementsprocedure van zelfstandigen vlotter kwijt te schelden, waardoor ondernemers als blijkt dat ze geen frauduleus profijt uit het faillissement halen makkelijker met nieuwe activiteiten kunnen starten.

Om in aanmerking te komen moet een zelfstandige de schuldkwijtschelding aanvragen bij de rechtbank. "De rechtbank staat in een vonnis de kwijtschelding toe, als ze geen protest van een belanghebbende heeft ontvangen", zegt Horemans.

Volgens een eerste analyse van DYZO, de organisatie die zelfstandige ondernemers in moeilijkheden begeleidt, blijkt dat sinds de aanpassing van de wet in 2018 ongeveer 10 procent minder kwijtscheldingen worden uitgesproken. Opmerkelijk is dat het niet gaat om malafide ondernemers die bedrieglijk failliet zijn gegaan. De daling wordt verklaard door het feit dat de kwijtschelding moet worden aangevraagd binnen een bijzonder korte termijn van drie maanden na het faillissementsvonnis. Veel ondernemers slagen daar gewoonweg niet in. De periode vlak na het faillissement is vaak bijzonder heftig.

Ondernemingen die de boeken neerleggen hebben bovendien beperkte financiële middelen, wat een obstakel vormt bij de aanvraag van de kwijtschelding. Juridisch advies kost geld, dat de ondernemingen vaak niet hebben, waardoor de kans op een weigering groter is.

"Daardoor komen ondernemers vaak in extra financiële nood doordat ze uit het oog verliezen dat ze binnen die korte termijn zelf proactief schuldkwijtschelding moeten aanvragen, of omdat ze er niet toe komen", zegt Horemans. Voor Unizo zou het logischer zijn dat een ondernemer niet meer zelf de kwijtschelding hoeft aan te vragen bij de rechtbank, maar dat de rechtbank bij elk vonnis automatisch een uitspraak doet over de mogelijke kwijtschelding bij faillissement.

LIEVEN DESMET ■